בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

עותק לפרסום

ת"ע 38117-05-19

בפני כב' השופטת ורד שביט פינקלשטיין

בעניין: **עזבון המנוחה א' א' ז"ל**

תובעת: **ס' א'**

ע"י ב"כ עו"ד נתנאל אינדורסקי

נגד

נתבעת: **ר' ה'**

ע"י ב"כ עו"ד בועז קראוס

פסק דין

מונחת לפני תובענה לביטול צו קיום צוואה בעניין עזבון המנוחה א' א' ז"ל (להלן: "**המנוחה**") שניתן ע"י מותב זה ביום 17.5.17, צוואת "שכיב מרע" שנערכה ביום 30.9.11 (להלן: "**הצוואה**").

תמצית הרקע העובדתי והדיוני:

1. א. המנוחה א' א' ז"ל הלכה לעולמה ביום 7.10.11, אלמנה וללא ילדים.

   ב. הנתבעת הינה אחייניתה של המנוחה מצד בעלה שהלך לעולמו לפניה.

   ג. התובעת הינה אחייניתו של מר ד' נ' ז"ל שהיה בקשר זוגי עם המנוחה במשך מספר שנים ועד למועד פטירתו בשנת 2002.

2. ההליכים המשפטיים בעניין ירושתה של המנוחה, התקיימו בפני מותב זה במשך כ-5 שנים, כמפורט להלן.

3. תחילתם של ההליכים ביום 6.6.12 עת הגישה הנתבעת (כאן) תובענה לקיום צוואה בעל פה של המנוחה, צוואת "שכיב מרע" מיום 30.9.11 (ת"ע 9486-07-12). יצוין, כי בתמיכה לקיום הצוואה צורפו לתיק ביהמ"ש זיכרונות דברים מאת גב' ר' א' וגב' ו' מ' מיום 25.10.11 וכן זיכרון דברים של הנתבעת (כאן) מיום 25.10.11.

4. על פי צוואה זו הזוכה בשלמות בעזבון המנוחה היא הנתבעת (כאן).

5. ביום 27.9.12 הגישה אחת היורשות על פי דין של המנוחה גב' א' ק' ל', בקשה לצו ירושה אחר המנוחה (ת"ע 35244-12-12) וביום 27.10.17 הגישה התנגדות לקיום הצוואה (ת"ע 40346-10-12).

6. האפוטרופוס הכללי הודיע תחילה על התערבותו בהליכי התובענה לקיום הצוואה וזאת מהטעם כי טרם הוכח הרכב משפחתה של המנוחה.

7. התיקים הועברו לבית משפט זה על ידי הרשם לענייני ירושה מכוח סעיפים 67 א(א)(1) ו-67א(א)(3) לחוק הירושה.

8. במסגרת הליכים הארוכים והממושכים שהתנהלו בפניי, התקיימו דיונים רבים ונעשו מאמצים מרובים להוכיח את הרכב משפחת המנוחה וכן לאתר את היורשים על פי דין הפוטנציאלים של המנוחה מצד אמה של המנוחה.

9. ביום 8.7.15 מונה גניאולוג, עו"ד רוני גולן, על מנת להתחקות אחר הרכב משפחת המנוחה מצד אמה.

10. ביום 6.9.16 הגיש המומחה את חוות דעתו לבית המשפט.

11. לאחר הגשת חוות הדעת אותרו כל היורשים הפוטנציאליים של המנוחה מצד אמה של המנוחה, נעשה בירור אודות כשרותם המשפטית לצורך יידועם על ההליכים המשפטיים המתנהלים בבית המשפט.

12. בעקבות כך, הודיעה יורשת פוטנציאלית על פי דין נוספת של המנוחה, גב' ק' מ', אשר יורשת 1/24 מעיזבון המנוחה על הצטרפותה להליכים המשפטיים ולכתב ההתנגדות שהגישה גב' ל' לעיל לקיום הצוואה.

13. ביום 21.3.17 הודיע האפוטרופוס הכללי כי חוזר בו מהתערבותו בהליכי התובענות, וזאת נוכח העובדה כי כל הצדדים הרלוונטיים כשירים ומודעים להליך.

14. ביום 30.4.17 הוגשה הודעה מוסכמת מטעם הנתבעת (כאן) ושתי היורשות על פי דין לפיה חוזרות בהן מהתנגדותם לתובענה שהגישה התובעת לקיום הצוואה ומשכך בהעדר כל התנגדות לקיום הצוואה ומשהאפוטרופוס הכללי הודיע על חזרתו מהתערבותו בהליכים אלו, עתרו ב"כ הצדדים ליתן צו לקיום צוואת המנוחה מיום 30.9.11.

15. בהתאם להחלטתי מיום 30.4.17 נתבקשה תגובת האפוטרופוס הכללי להודעה המוסכמת.

16. ביום 14.5.17 הודיע האפוטרופוס הכללי כי אינו מתערב בהליכי התובענה.

17. בנסיבות אלו, לאחר בירור ואיתור כל יורשיה הפוטנציאליים של המנוחה, משהובהר כי כל יורשיה על פי דין של המנוחה הם כשירים ובגירים ובהעדר התנגדות מי מיורשים אלו לקיום הצוואה ולאחר שנעשה הליך גילוי מלא ומקיף בקשר לכלל המסמכים הרפואיים של המנוחה,

הוריתי ביום 14.5.17 על קיום צוואת המנוחה מיום 30.9.11 באמצעות זיכרונות הדברים שהוגשו ביום 25.10.11 וביום 26.11.11, על פיהם הנתבעת (כאן) היא הזוכה במלוא העזבון.

18. ביום 16.5.19 בחלוף כשנתיים ימים לאחר מתן צו קיום הצוואה ובחלוף כשמונה שנים ממועד פטירת המנוחה, הונחה לפתחי התובענה דנן.

19. לטענת התובעת, במהלך אשפוזה של המנוחה בחודש ספטמבר 2011 בבית חולים איכילוב (שם הלכה לעולמה) ביקרו אותה התובעת ובעלה וכי "**לא פעם ולא פעמיים**" אמרה המנוחה לתובעת ולבעלה ואף לבתם כי היא תוריש לתובעת ולבעלה כל מה שיש לה (סעיף 27-26 לתביעה).

20. לתביעתה, צירפה התובעת מסמכים אשר בכותרת נכתב "זכרון דברים" חתומים ע"י התובעת, בעלה ובתה אשר אינם נושאים תאריך בהם נכתב כי "**באשפוז האחרון המנוחה אמרה לנתבעת ולבעלה שהם היורשים היחידים שלה**" (צורפו כנספח 5 לתביעה).

21. ברקע הדברים יצוין כי עוד קודם לפטירת המנוחה בשנת 2010 התנהל הליך משפטי לפינוי התובעת ובעלה מדירת המנוחה ברחוב --- ת"א (להלן: "**הדירה**"), בה התגוררו התובעת ובעלה משנת 2008 ועד לאחר פטירת המנוחה (להלן: "**הליך הפינוי**").

22. הליך הפינוי התברר בבית המשפט השלום בת"א (ת"א 27614-10-13) וביום 21.6.20 ניתן פסק דין ע"י כב' השופט י. נמרודי לקבלת תביעת הפינוי ולדחיית טענת התובעת ובעלה לפיה המנוחה נתנה להם רישיון בלתי הדיר להחזיק בדירה עד אריכות ימיהם. בפסק הדין נקבע באופן מפורש כי המנוחה העניקה לתובעת ובעלה רישיון הדיר להתגורר בדירה וכי רישיון זה בוטל עם הגשת תביעת הפינוי.

23. ביום 18.2.20 התקיים דיון קדם משפט בתובענה דנן. בדיון זה התברר כי המסמכים אשר צורפו כ"זכרון דברים" ע"י התובעת נערכו בשנת 2019 וזאת לאחר שהתובעת קיבלה ייעוץ משפטי בעניין. בתום הדיון קבעתי את התיק לשמיעת הוכחות ליום 21.10.20 והוריתי על הגשת תצהירי עדות ראשית ותיק מוצגים.

24. ביום 29.9.20, כשלושה שבועות לפני דיון ההוכחות, הגישה התובעת בקשה למתן ארכה להגשת תצהירים ולדחיית מועד הדיון. לנוכח התנגדות הנתבעת ונימוקיה, ניתנה החלטתי ביום 15.10.21 כדלקמן:

> **"לאחר עיון בבקשה ובתגובה, לא מצאתי כל הצדק להורות על דחיית מועד דיון ההוכחות שנקבע ליום 21.10.20, ואפרט:**
> **ראשית, יצוין, כי מועד ההוכחות וכן ההוראות המפורטות להגשת תצהירי עדות ראשית מטעם שני הצדדים ניתנו במעמד הצדדים בדיון ביום 18.2.20 (ובכלל כך במעמד המבקשת וב"כ), כך שלא ניתן לקבל את האמור בסעיף 9 לבקשה.**
> **מעבר לכך, לא ניתן להתעלם מכך כי התובענה דנן הוגשה בשיהוי ניכר, בחלוף שנתיים ממועד מתן צו קיום צוואת המנוחה כאשר במהלך אותה תקופה התקיימו**

הליכים משפטיים נוספים בין הצדדים בעניין פינוי המבקשת ובעלה מדירת המנוחה. כן, עניינה של התובענה בקיומה של צוואה בעל פה באמצעות זכרונות דברים שנערכו כ-8 שנים לאחר פטירת המנוחה ולא הופקדו כדין "בזמן אמת" כנדרש על פי החוק; ויש בכל האמור כדי לחזק את התנהלות המבקשת גם בנוגע לבקשה דנן.
בנסיבות אלו, אין הצדק להורות על דחיית מועד הדיון.
ככל שהמבקשת עומדת על ניהול התביעה, יתקיים ההליך על סמך התצהירים שהוגשו בתיק.
נא להעביר לאלתר לב"כ הצדדים".

25. בדיון ההוכחות שנערך ביום 21.10.20 נחקרה התובעת אשר הגישה תצהיר בהליך וכן הנתבעת.

26. לאחר הגשת סיכומי הצדדים, ניתן כעת פסק הדין.

<u>טענות הצדדים</u>:

27. לטענת התובעת, יש להורות על ביטול צו קיום הצוואה שניתן ממכלול הטעמים שלהלן:

א. ביום 21.11.17 או בסמוך לכך, נודע לתובעת על מתן צו קיום צוואת המנוחה לטובת הנתבעת. על כן, ביום 16.5.19 כשנה וחצי בלבד לאחר מכן, הגישה התובעת את התובענה דנן לביטול צו קיום הצוואה.

ב. אין חולק כי המנוחה היתה דמנטית בסוף ימיה ובוודאי בעת עריכת הצוואה שקוימה. על כן, כוחה וטיבה של טענת התובעת בגין הדמנציה של המנוחה יש בה כדי לרפא את השיהוי בנסיבות העניין.

ג. התובעת ידעה על הצו שניתן ע"י ביהמ"ש, וזאת כשנה וחצי לפני שפנתה לביהמ"ש בתובענה לביטול הצו, אולם התובעת לא ידעה באיזה סוג צוואה מדובר. חלף זמן לא קצר נוסף עד אשר נודע לתובעת באיזה סוג של צוואה מדובר, איך וכיצד התנהל ההליך ומה מן האמת סופר ונודע לביהמ"ש. עובדות אלו נודעו לתובעת זמן רב לאחר מכן.

ד. להוכחת צוואתה של המנוחה הגישה התובעת זיכרון דברים מאת האנשים אשר שמעו את המנוחה מצווה לה את כל עזבונה. אין חולק כי זיכרונות דברים אלו נעשו זמן רב לאחר שנאמרו, אך למרות זאת, אין בכך כדי להביא לפסילתם. התובעת כלל לא ידעה על חובתה להעלות את הדברים על הכתב ולהפקידם. לא זו בלבד, התובעת "פקפקה" ביכולתה להוכיח את אמירות המנוחה נוכח מצבה של המנוחה והיותה חסויה. על כן, על מנת לתקן את הפגם ובעיקר על מנת להוכיח את אמיתות הצוואה הנטענת ע"י התובעת, התייצבו התובעת ועדיה בבית המשפט על מנת להיחקר על עדותם. מנגד, הנתבעת נמנעה מלהביא

את עדיה לביהמ"ש ולהעמידם לחקירה, אז וגם היום ומשכך, נמנעה מהתובעת האפשרות לחקור את עדי התובעת.

ה. צו קיום הצוואה שניתן ביום 14.5.17 ניתן בהסכמה ללא חקירות ודרישות. בהתאם להוראות ביהמ"ש, נעשו ניסיונות לאיתור יורשי המנוחה על פי דין והדבר ארך זמן רב. בסופו של דבר, הגיעו הנתבעת ומתנגדי הצוואה להסכם פשרה. נוכח ההסכמה שהוצגה לביהמ"ש לאחר 5 שנים, הוטעה ביהמ"ש ונמנע מלברר את כשרותה המשפטית של המנוחה עם כל המשתמע מכך. נוכח האמור די בכך כדי להביא לפסילת הצוואה לה טוענת התובעת.

ו. גם עיון בזיכרונות הדברים שהוגשו מטעם הנתבעת בתמיכה לקיום צוואת המנוחה מיום ביום 30.9.11 מלמדים כי האמור בהם אינו מדויק ואף סותר את האמור בפסק הדין של כב' השופט נמרודי מיום 21.6.20. אשר לזכרון הדברים מאת גב' א' – נקבע בפסק הדין כי הנתבעת נכחה ועזרה למנוחה רק בסוף ימיה וכנראה לא לפני שנת 2008 בעוד שגב' א' טענה בזכרון דברים כי הנתבעת סייעה למנוחה בעשר שנותיה האחרונות. בקטע נוסף מספרת גב' א' כי המנוחה היתה מתארחת אצלה ואצל הנתבעת אולם הנתבעת צירפה שתי תמונות משותפות בלבד עם המנוחה לאורך השנים. בנוסף, גב' א' לא ציינה בזכרון הדברים מתי ציוותה המנוחה את אשר ציוותה. אשר לזכרון הדברים מאת גב' מ' – העדה מתארת קשרים הדוקים של המנוחה עם הנתבעת ומשפחתה לאורך השנים וכבר נקבע שזה לא נכון. בנוסף, ביום שבו טענה גב' מ' כי המנוחה אמרה את דברי הציווי (30.9.11) לא היה יום שבת אלא יום שישי וכן המנוחה נפטרה ביום 6.10.11 ולא ביום 7.10.11 כפי שנטען. כמו כן, גב' מ' לא דיברה עברית, לא הבינה עברית ולא כתבה בעברית ואף בזכרון הדברים עצמו נכתב: "**כל האמור במסמך זה הוקרא לה בשפה הרומנית**". כך שגב' מ' אינה יודעת על מה היא באמת חתמה, והמסמך חסר תוקף.

ז. הנתבעת בחוסר תום לב נמנעה מלספר לתובעת על ההליך המתנהל בעניין צוואת המנוחה וכן נמנעה מלספר לביהמ"ש על קיומה של התובעת ועל טענותיה אשר היו ידועות לנתבעת זה מכבר. עם מחלתה של המנוחה התנהל בין הצדדים הליך משפטי באשר למינוי אפוטרופוס למנוחה כאשר הן התובעת והן הנתבעת התנגדו למינויה של השנייה ולבסוף מונתה אפוטרופוס חיצונית. לא זו אף זו, בין הצדדים התנהל ומתנהל סכסוך ארוך מזה זמן רב, נוכח העובדה שבשנת 2008, נתנה המנוחה את דירתה לתובעת תוך מתן רשות בלתי הדירה להתגורר בה ותוך רצון ושאיפה להוריש לה את הדירה לאחר פטירתה. על כן, עוד בחיי המנוחה הוגשה תביעת פינוי כנגד התובעת מדירה הנ"ל. ההליך הנ"ל עסק רק באותו מסמך שנחתם ע"י המנוחה (צורף כנספח 3) ולא עסק בירושתה כלל. התובעת לא טענה בהליך הנ"ל כי אותו מסמך נחזה להיות צוואת המנוחה. נוכח האמור, אין ספק שהנתבעת ידעה כי לתובעת טענות בגין הדירה ובגין ירושת המנוחה, אולם בחוסר תום

לב העלימה הנתבעת את ההליך מעיני התובעת ובמקביל אף לא הביאה לידיעת ביהמ"ש את עמדת התובעת ועניינה בעזבון.

ח. אין ספק כי על מנת לברר את רצונה האמיתי של המנוחה, יש לברר את עובדות הרקע ואת קרבת הצדדים אל המנוחה בימי חייה. המנוחה כמו כל מי שמצווה את עזבונו, בוודאי שהתכוונה לתת את עזבונה לאנשים הקרובים אליה בחייה. אין שום ספק כי התובעת ומשפחתה היו "קרוביה" של המנוחה והקרובים אליה ביותר.

ט. מאז שהתובעת והמנוחה הכירו ובהתאם להרגשת המנוחה כי התובעת ובעלה הם משפחתה היחידה, אמרה המנוחה לתובעת כי תיתן לה את כל מה שיש לה. זמן לא רב לפני פטירתה, אף ביקשה ממנה המנוחה את מספרי הזהות של התובעת ובעלה, תוך שהיא מסבירה כי היא צריכה אותם לשם הכנת צוואתה. אין מחלוקת והדבר אף נקבע באופן ברור בפסק הדין של כב' השופט נמרודי כי המנוחה נתנה לתובעת ומשפחתה לגור בדירתה ללא תמורה. האישור האמור נכתב ע"י התובעת ונחתם ע"י המנוחה. במסמך זה כתבה המנוחה כי תוריש את הדירה לתובעת. עוד יודגש, כי המנוחה חזרה על דבריה אלו פעמים רבות במשך חייה ואף בפני אנשים שונים. הנתבעת לא הביאה כל ראיה לסתור את העובדות הנ"ל ואף נמנעה מלחקור את התובעת על כך ולא בכדי. הנתבעת ידעה כי לא תוכל לסתור עובדות אלו וכי הנטען ע"י התובעת היו אמת ונכון.

י. נוכח כל האמור לעיל, לרבות העובדות, הנסיבות, ההיגיון והשכל הישר, מתחייבת המסקנה כי המנוחה חפצה להוריש את כל עזבונה לתובעת ולא לנתבעת שכן התובעת ומשפחתה היו קרוביה של המנוחה ובוודאי קרובים עשרות מונים מאשר היתה קרובה אליה הנתבעת.

יא. על כן, יש להורות על ביטול צו קיום הצוואה שניתן לטובת הנתבעת וליתן צו קיום צוואה לטובת התובעת.

28. ומנגד, לטענת הנתבעת יש לדחות את התביעה על הסף ולגופה, ואלו טעמיה:

א. התובענה לביטול צו קיום צוואה שניתן ביום 17.5.17 הוגשה ע"י התובעת כשנתיים לאחר מן הצו שניתן ולאחר שההליך המשפטי בעניין הצו התנהל במשך 5 שנים. בנוסף לכך, המנוחה נפטרה בחודש אוקטובר 2011 אולם חרף הטענה כי קיימת צוואת שכיב מרע משנת 2011, אזי "זיכרונות הדברים" ביחס אליה נערכו בשנת 2019. די בנתונים כה קיצוניים אלו, כדי לדחות את התובענה על הסף.

ב. התובעת נפלה לכלל שגגה בסיכומיה בענין טיבו ומהותו של ההליך המתנהל בפני ביהמ"ש. התובעת בחרה להרחיב ולהפליג בהתייחסותה לטענות לגוף צוואתה הנטענת (והבלתי

מוכחת בעליל), טענות בעניין הקשר הנטען עם המנוחה וכו'. ואולם, אין לסוגיות אלו דבר וחצי דבר עם ההליך דנן, שעניינו תביעה לביטול צו קיום הצוואה.

ג. בכל הנוגע לטענות התובעת ביחס לכשרותה של המנוחה לעת עריכת הצוואה, מדובר בטענות המשמיטות את הקרקע מתחת לתביעתה של התובעת. התובעת אינה יכולה לטעון להעדר כשירות של המנוחה, כאשר "הזיקה" היחידה שלה לעזבון המנוחה היא טענתה לצוואה בעל פה. מעבר לכך, מדובר בטענות עובדתיות סותרות: ככל שלטענת התובעת המנוחה לא היתה כשירה, הרי שלא יכולה להתקיים צוואה בעל פה לטובתה, אין לה כל "זיקה" לעזבון המנוחה (התובעת אינה יורשת על פי דין) ומשכך אין לה גם כל מעמד להגשת תביעה זו, ודין תביעתה להידחות על הסף.

ד. אין מחלוקת כי התובעת ידעה על פטירת המנוחה בזמן אמת, בחודש אוקטובר 2011. כן, אין מחלוקת כי הוראות הציווי בעל פה הנטענת ע"י התובעת היו בידיעת התובעת מאז שנת 2011, שכן במועד זה לטענת התובעת נאמרו לה הדברים ע"י המנוחה. עוד אין מחלוקת כי קודם לפטירת המנוחה הוגשה כנגד התובעת ובעלה תביעה לפינויה מדירת המנוחה וזאת באמצעות האפוטרופא של המנוחה וכי בסמוך לאחר פטירת המנוחה הוגשה שוב תביעה לפינוי התובעת ובעלה, וזאת באמצעות מנהלת העזבון הזמנית. כן, אין מחלוקת כי בכל אותן שנים הן טרם פטירת המנוחה והן לאחר מכן, היתה התובעת מיוצגת ע"י עורכי דין במסגרת ניהול ההליכים המשפטיים. כן, אין מחלוקת כי ההליכים להכרזת יורשי המנוחה בבית משפט זה ארכו כ-5 שנים. עוד אין מחלוקת כי צו קיום הצוואה שניתן ע"י ביהמ"ש בחודש מאי 2017 הובא לידיעת התובעת לכל המאוחר בחודש נובמבר 2017. דהיינו, אין ולא יכולה להיות מחלוקת כי התובעת לא פעלה בהזדמנות הסבירה הראשונה.

ה. את מחדליה לשיהוי הניכר בהגשת התובענה, מנסה התובעת "להפיל" על אחרים. לשאלה מדוע לא פעלה להגיש בקשה לקיום צוואה על פה השיבה כי על פי הייעוץ שקיבלה מעורכי הדין הן בסמוך לאחר פטירת המנוחה והן לאחר שנודע לה שהנתבעת זכתה בעזבון המנוחה, אזי בהעדר צוואה בכתב אין לתובעת כל זכויות בעזבון. אלא שהתובעת לא הגישה תצהירים של אותם עורכי דין נטענים ואף לא ביקשה לזמן אף אחד מהם.

ו. גם הגיונם הפשוט של הדברים עומד לתובעת לרועץ. לא סביר ולא הגיוני בעליל כי התובעת אשר כנגדה וכנגד בעלה מתנהל הליך לפינויים מדירה של המנוחה לא יפעלו בכל דרך שהיא במשך 8 שנים בעניין עזבון המנוחה לו סברו באמת שהמנוחה ביקשה לצוות להם את רכושה.

ז. המסקנה הברורה והחד משמעית העולה מכל האמור היא כי מדובר בתובענה שהוגשה בשיהוי ניכר, ללא כל נימוק שהוא, כאשר כל העובדות הרלוונטיות הנדרשות לתובעת היו

בידיעתה כבר מיד לאחר פטירת המנוחה. ההסבר היחיד להגשת תביעה זו, היא הפעלת לחץ פסול על התבעת ביחס להליך הפינוי המתנהל בו ניתן פסק הדין לפינוי התובעת ובעלה מהדירה.

ח. העובדה החדשה היחידה בגינה עותרת התובעת לביטול צו קיום הצוואה היא טענתה לקיומה של צוואה בעל פה לטובתה לטובת התובעת ולטובת בעלה. עם זאת, בהתאם להודאת התובעת "זיכרונות הדברים" נערכו כמעט 9 שנים לאחר המועד הנטען לאמירת הדברים. מדובר באיחור בלתי סביר בעליל אשר שומט לחלוטין את האפשרות להתייחס לאותם מסמכים כ"זיכרונות דברים" בכלל.

ט. לא זו אף זו, "זיכרונות הדברים" שהוגשו לבית המשפט במצורף לתביעה לביטול צו קיום הצוואה, אינם "זכרונות הדברים" שנכתבו ע"י התובעת ו"העדים". התובעת העידה כי היא הביאה לבא-כוחה מסמכים בכתב יד. התובעת לא טרחה להציג מסמכים אלו בפני בית המשפט. מעבר לכך, בזכרונות הדברים אין כל התייחסות למועד ונסיבות עשיית הצוואה. אין כל התייחסות למועד בו נאמרו לכאורה הוראות הציווי. בנוסף, "זיכרונות הדברים" לא הופקדו אצל הרשם לענייני ירושה. על כן, אין מדובר בצוואה כלל וכלל.

י. יתר על כן, התובעת עצמה הצהירה והעידה באופן ברור, נחרץ וחד משמעי כי לא קיימת כל צוואה בעל פה לטובתה ולטובת בעלה. התובעת חתמה על תצהירים במסגרת תביעת הפינוי בהם הצהירה כי למגינת ליבה המנוחה לא הספיקה לערוך צוואה וכי צוואה ככל שהמנוחה התכוונה לערוך היתה רק ביחס לדירה נשוא הליך הפינוי בלבד. גם לאחר הגשת התביעה דנן, בחקירתה במסגרת הליך הפינוי, העידה התובעת שאין צוואה בעל פה לטובתה. המסקנה העולה מכל האמור לעיל היא כי אין למעשה כל עובדה חדשה אשר בגינה יש לשקול את ביטול צו קיום הצוואה.

יא. המסקנה העולה מכל האמור לעיל, היא שאין ולא היתה מעולם כל צוואה לטובת התובעת ובעלה, לא בכתב ולא בעל פה. צוואה בעל פה לטובת התובעת ובעלה "נולדה" בדיעבד רק בשנת 2019 סמוך לפני הגשת הליך זה, מתוך מטרה לנסות ולייצר הליך מלאכותי להגשת תובענה לביטול צו קיום הצוואה שניתן. הדברים חמורים שבעתיים נוכח עדותה של התובעת כי אין לה מה להפסיד מניהול הליך זה שכן גם אם יפסקו כנגדה הוצאות – היא לא תשלמם.

יב. על כן, לאור כל האמור לעיל, יש להורות על דחיית התובענה לביטול צו קיום הצוואה.

דיון והכרעה:

29. הוראות החוק הרלוונטיות לביטול צו קיום צוואה/צו ירושה מעוגנות בסעיף 72(א) לחוק הירושה, התשכ"ה-1965 שכותרתו "**תיקון וביטול של צו ירושה וצו קיום**" הקובע:

> **"נתן רשם לעניני ירושה או בית משפט צו ירושה או צו קיום, רשאי כל אחד מהם, לגבי צווים שנתן, לפי בקשת מעוניין בדבר, לתקנם או לבטלם על סמך עובדות או טענות שלא היו בפניו בזמן מתן הצו; ואולם ראה רשם לעניני ירושה שלא להיזקק לעובדה או לטענה שהמבקש יכול היה להביאה לפני מתן הצו, או שיכול היה להביאה לאחר מכן ולא עשה כן בהזדמנות הסבירה הראשונה, יעביר את הבקשה לבית המשפט".**

וכן תקנה 27 (ג) לתקנות הירושה, תשנ"ח- 1998 שכותרתה תיקון או ביטול צו הקובעת:

> **"הבקשה תידון בפני בית המשפט או הרשם לעניני ירושה, לפי הענין, אולם אם הוגשה הבקשה לרשם לעניני ירושה, והוא ראה כי נתקיים אחד מן התנאים הקבועים בסעיף 67א(א) לחוק או אם ראה שלא להיזקק לבקשה לפי סעיף 72 לחוק, יעביר את הבקשה לבית המשפט כדי שידון בה; בית-המשפט רשאי שלא להיזקק לעובדה או לטענה שהמבקש יכול היה להביאה לפניו לפני מתן הצו, או שיכול היה להביאה לאחר מכן ולא עשה כן בהזדמנות הסבירה הראשונה".**

30. בפסה"ד ת"ע (טב') 41070-08-10 **מיכאל גשוק נ' יעקב וייסמן**, (פורסם בנבו 4.9.11) ס' 33 לפסה"ד ות"ע (טב') 22121-03-10 **י.ה. נ' עז' המנוחה מ.ה.** (פורסם בנבו 21.2.11) סעיף 38 לפסה"ד סיכם כב' השופט אסף זגורי את הקווים המנחים להפעלת שיקול הדעת השיפוטי שיש להפעיל בבקשות לתיקון צו ירושה לפי סעיף 72 לחוק הירושה כפי שנתגבשו בפסיקה במרוצת השנים והמכונים על ידו "עשרת הדברות" ואלו הם:

א. ראשית, קבלת בקשות לתיקון צו ירושה הן בגדר חריג ולא הכלל (ע"א 601/88 **עז' המנוח רודה נ' שרייבר**, פ"ד מז(2) 441, להלן: "**הלכת שרייבר**").

ב. שנית – מניין הזמן: אמנם האיחור או השיהוי נמדדים מהיום שבו נודעה "העובדה החדשה" ולא מיום הפטירה (ע"א 5640/92 **אלוני נ' באומן**, פ"ד מט(5) 353, להלן: "**הלכת אלוני**"), אך יחד עם זאת, יש לזכור כי בגדר אותה "עובדה חדשה" באה גם עובדה שהייתה אפשרות, כי המבקש ידע עליה, לו בדק כדבעי (ע"א 516/80 **לשינסקי נ' הנאמן על נכסי החייב מנפרד לשינסקי**, פ"ד לו(4) 337, להלן: "**הלכת לשינסקי**").

ג. יש לבחון, את מידת האיחור בהגשת הבקשה ובהבאת העובדה והטענה החדשה לפני ביהמ"ש? (**הלכת לשינסקי**).

ד. כן יש לברר מהו הסברו של המבקש לאיחור בהגשת הבקשה, ומהי מידת הסבירות או אי הסבירות להסבר זה? (**הלכת לשינסקי**).

ה. הדגש אינו על מידת השיהוי אלא על ההסבר לשיהוי ומידת סבירותו של הסבר זה. נוסחת האיזון בהקשר זה קבעה שככל שההסבר לשיהוי סביר יותר לא תהווה מידת השיהוי, מכשול, אף אם מדובר באיחור של שנים (עמ"ש (חיפה) 13757-05-10 **מ.י. נ'**

ש.כ., [פורסם בנבו 5/10/2010]; יחד עם זאת ובמבחן המציאות, למשך הזמן יש בהחלט משמעות; הגם שהיו מקרים שתוקנו צווי ירושה או צווי קיום צוואה לאחר 30 יום, 7-3 שנים, הרי שמקום שהתקופה עלתה על 10 שנים, הדבר נתפס "כשיהוי בלתי סביר" (בש"א (משפחה ת"א) 15126/07 **מ.ג. נ' ח.ח.**, [פורסם בנבו] (5/7/2009).

ו. מכל מקום, ככל שהשיהוי נמשך לאורך זמן רב יותר, כך גם יהפוך נטל השכנוע מצד המבקש להסברת השיהוי לכבד יותר (ת"ע (י-ם) 41880/07 **פלונית נ' אלמוניים** [פורסם בנבו] (28/12/2009).

ז. יש לבחון מה טיבה, מהותה ומשקלה הלכאורי של העובדה החדשה שמצדיקה לטענת המבקשים את שינוי צו הירושה המקורי? (ע"א 4440/91 **טורנר נ' טורנר**, פ"ד מז(2) 436, להלן: "**הלכת טורנר**").

ח. יש לשאול האם השהיית הגשת הבקשה מקשה על אחד הצדדים המעוניינים בעיזבון, בהבאת חומר ראיות לפני ביהמ"ש לביסוס טענותיו? (**הלכת לשינסקי**).

ט. עוד יש לבדוק מה מידת חומרת הפגיעה בכל אחד מהצדדים עקב שינוי צו הירושה המבוקש? (**הלכת שרייבר**);

י. ולבסוף יש לשקול מה הקושי שהשיהוי עלול לגרום בבירור זכויותיהם המהותיות של הצדדים? (**הלכת שרייבר**);

עוד ראו לעניין זה ש. שוחט, מ. גולדברג, י. פלומין, **דיני ירושה ועיזבון** (מהדורה שישית) 162-159 (2005)) ו-ש' שילה **פירוש לחוק הירושה**, התשכ"ה-1965 (תשס"ב) 84-77.

31. כעולה מהפסיקה, דיון לגופה של הבקשה לביטול צו ירושה אינו מובן מאליו. צו ירושה כמוהו כפסק דין חפצא הפועל כלפי כולי עלמא, וככזה הוא מצמיח הכרעה סופית ומחייבת המסיימת את העניין נשוא הדיון. כלל זה נובע מהצורך בסופיות הדיון, וודאות הדין ויציבותו. צו כזה אינו בטל מעיקרו, אלא אך ניתן לביטול בדרך של בקשה לתיקון או ביטול צו ירושה / צו קיום הצוואה, בהתאם לתנאים הקבועים בסעיף 72 לחוק או בדרך של ערעור (ע"א 1134/06 **רושרוש נ' מנסור**, [פורסם בנבו, 10.11.09]; ע"א 239/89 **שרש נ' גלילי**, פ"ד מו(1) 861, 871; ע"א 3706/91 **שאולוב נ' שאולוב**, פ"ד מז(2) 865, 870; ת"א (מחוזי-חי') 210/07 **שלומי קרשי אילנה נ' לב דורית**, [פורסם בנבו,9.05.10]).

32. עוד ניתן לומר כי סעיף 72(א) לחוק הירושה "מקפל" בתוכו את המתח והתחרות בין עקרון סופיות הדיון לבין העקרון של חשיפת האמת - הכרעה וברור טענות לגופו של עניין. האפשרות לביטול צו ירושה/צו קיום הצוואה הינה שאלה משפטית המושפעת משיקולי מדיניות. במסגרת שיקול דעת זה על ביהמ"ש להביא בחשבון את טיבה של ה"עובדה החדשה" כמו גם היכולת לעמוד עליה, לגלותה ולהציגה בזמן אמת ובהזדמנות הראשונה, תוך בחינת מידת

האיחור בהגשת הבקשה ובטיבו ובסבירותו של ההסבר לאיחור והקושי ו/או הפגיעה שהוא מעמיד בפני הצדדים לברור העובדות.

<u>מן הכלל אל הפרט, לענייננו</u>:

33. **במקרה דנן, לאחר עיון מכלול הטענות, המסמכים והראיות שהוגשו בהליך לרבות עיון בתיקים שהתנהלו בהליך הקודם ולאחר בחינת העדויות שנשמעו לפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי דין התובענה לביטול צו קיום הצוואה מיום 14.5.17 להידחות מכל וכל. להלן יפורט טעמיי.**

34. בפתח הדברים מן הראוי להביא את דבריו של חברי, כב' השו' יחזקאל אליהו, בת"ע 6696-07-15 **י.ס. נ' ס.ט.** [פורסם בנבו] אשר יפים גם לענייננו כדלקמן:

> **"בפתח ההכרעה אציין כי בהליך לביטול צו ירושה או צו קיום צוואה לפי ס' 72 לחוק הירושה יש להקפיד ולעמוד על המשמר פן הגבולות בין הליך לפי ס' 72 לחוק הירושה לבין הליך רגיל שעניינו התנגדות לקיום צוואה יטשטשו ויפרצו וההליך יעבור מיד לדיון בהתנגדות לגופה, מבלי שהמבקש נדרש לעמוד תחילה ואכן עמד במשוכה ובתנאים שמציב ס' 72 לחוק. לפיכך ולאור מהותו של ההליך ובמסגרת ההכרעה בתובענה שלפניי אין מקום להידרש לטענות הצדדים באשר לתוקפן של הצוואות לגופו של עניין, כגון כשירות המנוח, השפעה בלתי הוגנת וכו'. הדיון וההכרעה יתמקדו ויוגבלו לשאלה האם התובע עומד בתנאים לפי ס' 72 לחוק. הדיון בטענות אלה לגופן יתקיים ככל שתתקבל התובענה לביטול צו קיום הצוואה לפי ס' 72 לחוק".**

35. על כן, בענייננו יש לבחון את התובענה שהוגשה בהתייחס לפרמטרים הנדרשים בהתאם להוראת סעיף 72 לחוק הירושה והפסיקה הנוהגת בלבד. ככל שתצליח התובעת לעבור משוכה זו, יהיה צורך לדון בתוקפה של הצוואה הנטענת.

<u>השיהוי בהגשת התובענה</u>:

36. כבר בראשית הדברים יודגש כי עיון בתיק התובענה למתן צו ירושה (ת"ע 35244-12-12) מגלה כי **ביום 2.7.13** הגישה התובעת לתיק ביהמ"ש מכתב ארוך ומפורט (מתאריך 1.7.13) אשר מפאת חשיבותו לענייננו יובאו הדברים הכתובים בו במלואם ולהלן:

- המכתב הוצא מפסק הדין לפרסום שכן יש בו פרטים מזהים -

37. על גבי המכתב הנ"ל ניתנה ביום 2.7.13 החלטתי כדלקמן: "**1. בית המשפט אינו מקבל מכתבים. 2. ככל שהמבקשת מעוניינת להצטרף כצד להליך – עליה להגיש בקשה כדין. 3. במסגרת בקשתה עליה לנמק האם הינה צד "מעונין בדבר" בהתאם לסעיף 67 לחוק**

הירושה, התשכ"ה – 1965. 4. המזכירות תמציא החלטתי זו לידי המבקשת ותוודא קבלת ההחלטה לידיה".

38. משמע, בניגוד גמור להצהרת התובעת כיום כי ידעה על מתן צו קיום הצוואה רק בשנת 2017 עולה בבירור כי התובעת לא אמרה אמת בפני ביהמ"ש וכי המנוחה ידעה על כלל ההליכים המשפטיים המתנהלים בקשר לצוואת המנוחה/צו ירושה לכל הפחות במועד כתיבת המכתב, ביום 1.7.13. עם זאת, חרף ההזדמנות שניתנה לתובעת להגיש התנגדות לצוואה, היא לא עשתה דבר ולא נקטה בכל הליך שהוא. משכך, התובעת **מיצתה גם מיצתה** את מלוא זכויותיה על פי דין להגיש התנגדות מסודרת למתן צו קיום הצוואה, ומשלא עשתה כן היא מושתקת כיום מלטעון אחרת.

39. בנסיבות אלו, ועל פי לשון סעיף 72 לחוק הירושה "**בית המשפט רשאי שלא להיזקק לעובדה או לטענה שהמבקש יכול היה להביאה לפני מתן הצו**" ובענייננו התובעת יכלה ואף הביאה את טענותיה לפני מתן הצו אולם משיקוליה שלה בחרה שלא לקחת חלק בהליכים שהתנהלו בפני בימה"ש באופן תקין ומסודר, ודי בהתנהלות זו כדי להביא לדחיית התובענה <u>על הסף</u>.

40. <u>שנית</u>, גם בחינת מכלול השיקולים הנוהגים בפסיקה בנוגע לשיהוי בהגשת התובענה מלמדים כי התובעת הגישה את התובענה לביטול צו קיום הצוואה בשיהוי ניכר וממשי שיש בו כדי להביא לדחיית התובענה לגופה, ואפרט.

41. אין מחלוקת כי הוראות הציווי בעל פה הנטענות על ידי התובעת, היו בידיעתה של התובעת מאז שנת 2011, שכן במועד זה לטענת התובעת נאמרו לה הדברים על ידי המנוחה. עוד אין מחלוקת כי התובעת ידעה שיש לפעול בעניין עזבון המנוחה (ואכן כך עשתה). התובעת העידה בחקירתה כי היא ביקשה מעורכת הדין שלה לבדוק מה קורה בבית המשפט לענייני משפחה (ר' עדות התובעת בעמ' 14, ש' 29-28). כן, אין מחלוקת כי ההליכים בעניין ירושת המנוחה בבית משפט זה ארכו כ-5 שנים תמימות. כן הוכח כי צו קיום הצוואה שניתן ע"י ביהמ"ש ביום 14.5.17 הובא לידיעת התובעת לכל המאוחר בחודש נובמבר 2017 (סעיף 7 לסיכומי התובעת). יצוין, כי טענת התובעת בסעיף 15 לסיכומיה לפיה סוג הצוואה שקוימה נועד לה רק זמן רב לאחר מכן, נסתרה בבירור מנספח א' לתצהיר הנתבעת (בקשה לתיקון פרטי התובעת ועדכון ייצוג שהגישה הנתבעת בהליך בבית המשפט השלום) אליה צורף עותק מצו קיום הצוואה שניתן על ידי בית המשפט בו צוין באופן מפורש כי מדובר בצוואה בעל פה של המנוחה.

42. על כן, אין ולא יכולה להיות מחלוקת כי התובעת היתה יכולה להביא את העובדות הרלבנטיות טרם מתן צו קיום הצוואה ובוודאי ובוודאי שלא פעלה בהזדמנות הסבירה הראשונה שהיתה לה לעשות כן.

43. שלישית, בבחינת למעלה מן הדרוש אציין כי גרסתה של התובעת לפיה ידעה על מתן צו קיום הצוואה רק בשנת 2017 מעבר לכך שהיא נסתרה בבירור מהמכתב שהגישה ביום 1.7.13 הרי היא בלתי סבירה בעלית ואף אינה מתיישבת עם ההיגיון והשכל הישר. כאמור, עוד בטרם פטירת המנוחה הוגשה כנגד התובעת תביעה לביהמ"ש השלום לפינויה ולפינוי בעלה מהדירה השייכת למנוחה. לא הגיוני ואף לא סביר בעיני כי כאשר מתנהל כנגד התובעת הליך משפטי לפינויה מדירה השייכת למנוחה והתובעת סוברת כי המנוחה ציוותה לה את רכושה לרבות הדירה, לא תתעניין התובעת בנוגע להליכים המתנהלים בקשר לירושת המנוחה. ואכן, כפי שפורט לעיל – התובעת היתה מודעת להליכים אלו ואף הגישה מכתב לביהמ"ש בעניין זה, וכל זאת בניגוד להצהרתה בפני בימה"ש ולטענותיה בהליך זה.

44. יצוין, כי התובעת כשלה מליתן כל הסבר סביר והגיוני למחדליה בהגשת התובענה בשיהוי ניכר וממשי. כשנשאלה התובעת מדוע לא פעלה להגיש את הבקשה לקיום צוואה בעל פה השיבה כי על פי ייעוץ שקיבלה מעורכי דין אזי מאחר שלא קיימת צוואה בכתב, אזי אין לה זכויות בעזבון. עם זאת, משנשאלה מדוע לא הביאה לעדות את עורכי הדין אשר לטענתה התייעצה עמם בנוגע לעזבון המנוחה, השיבה התובעת: "**ת. אף אחד לא הציע לעשות את זה**" (עמ' 21, ש' 15) וכן: "**ת. לא ראיתי שיש צורך ...**" (עמ' 21, ש' 29).

45. הלכה פסוקה היא כי חזקה על בעל דין שלא ימנע מבית המשפט ראיה שתהא לטובתו ואם נמנע הנתבע מהבאת ראיה, אשר לפי תכתיב השכל הישר היתה תורמת לגילוי האמת, יש להניח כי ראיה זו היתה פועלת לרעתו (יעויין, למשל, בע"א 465/88 **הבנק למימון נ' סלימה**, פ"ד מה (4) 655). על כן, הימנעות התובעת מלזמן את עורכי הדין הנטענים נזקפות לחובתה.

46. אשר על כן, לנוכח כל האמור לעיל – אני קובעת כי התובענה הוגשה בשיהוי ניכר וממשי, ללא כל נימוק שהוא, כאשר כל העובדות הרלוונטיות הנדרשות לתובעת היו בידיעתה עוד בשנת 2011, ודי בכך כדי להביא לדחייתה לגופה.

טיבה, מהותה ומשקלה הלכאורי של "העובדה החדשה":

47. אף לגופו של עניין, בחינת ה"עובדה החדשה" הנטענת בגינה עותרת התובעת לביטול צו קיום הצוואה, קרי טענתה לקיומה של צוואה בעל פה לטובתה ולטובת בעלה, מלמדת כי לא מדובר ב"עובדה חדשה" כלל וכלל וכן לא מדובר ב"עובדה" רלוונטית שיש בה כדי להביא לביטול צו קיום הצוואה, ואסביר.

48. **ראשית, אין לא ניתן שלא לתמוה על האופן שבו התובעת ביססה את טענותיה לכאורה אודות קיומה של צוואה בעל פה.**

49. סעיף 23 לחוק הירושה שכותרתו "צוואה בעל פה" קובע כי:

> **"דברי המצווה, בציון היום והנסיבות לעשיית הצוואה, יירשמו בזכרון דברים שייחתם בידי שני העדים ויופקד על ידיהם אצל הרשם לעניני ירושה; רישום, חתימה והפקדה כאמור ייעשו ככל האפשר בסמוך לאחר שניתן לעשותם".**

50. דא-עקא, במקרה דנן, התובעת העידה כי "זכרונות הדברים" ביחס לצוואה הנטענת על ידה משנת 2011 נכתבו רק בשנת 2019, קרי בחלוף 8 שנים ממועד אמירת דברי המנוחה לטענתה, כמפורט להלן:

- בדיון ביום 18.2.21 העידה התובעת: "**לשאלת בית המשפט מתי נכתבו זכרונות הדברים – זה כאשר התבקשתי מהעו"ד לתת תצהיר אז כתבתי את הדברים האחרונים ששמעתי מארנה כאשר היא היתה מאושפזת. אני לא כתבתי זה העו"ד כתב, אני אמרתי לו והוא כתב בסמוך לפני הגשת התביעה**" (עמ' 4, ש' 4-2).

- וכן, בדיון מיום 210.10.20 העידה התובעת כך:

> "**ת: אני כתבתי בכתב יד שלי, יצאתי, כשבאתי אליו לייעוץ אז הוא שאל אותי את הדברים האלה. אמרתי לו שאף אחד לא אמר לי לעשות דברים כאלה ואף, ואני לא עשיתי, אני, תצאי הביתה הוא אמר, תכתבי את כל הזיכרונות שלך, מה שאת יודעת זה, ותביאי לי את זה וזה מה שקרה**" (עמ' 11, ש' 13-10).
>
> **...**
>
> **<u>עו"ד קראוס</u>: אני שואל האם, את אומרת שבמאי 2019 עורך הדין אמר לך לכתוב וכתבת.**
> **<u>העדה גב' א'</u>: כן, זה הדבר היחידי שכתבתי, כן.**
> **ש: לפני כן לא כתבת כלום.**
> **ת: לא**" (עמ' 12, ש' 6-3).

51. משמע, בהתאם להודאת התובעת, זכרונות הדברים נערכו 8 שנים לאחר המועד הנטען לאמירת הדברים. מדובר באיחור בלתי סביר אשר מאיין לחלוטין את האותנטיות של הדברים ואת היכולת להסתמך עליהם בהליך משפטי תקין ומשכך לא ניתן להתייחס למסמכים אלו כ"זכרונות דברים" כמשמעותם בסעיף 23 לחוק הירושה.

52. כמו כן, ב"זכרונות הדברים" שצירפה התובעת אין כל התייחסות למועד ולנסיבות עריכת הצוואה. ב"זכרונות הדברים" אין כל התייחסות למועד בו נאמרו, לכאורה, דברי המצווה. למעשה, לא בתביעה ולא באף באחד מהמסמכים שצורפו לתביעה ואף לא בסיכומי התובעת אין כל ציון של המועד שבו לכאורה אמרה את דברי הציווי להם טוענת התובעת, כך שאפילו לא ניתן לומר לכאורה מהי הצוואה המאוחרת בזמן.

53. לא זו אף זו, ב"זכרונות הדברים" שצירפה התובעת אין כל התייחסות להפקדתם אצל רשם הירושה. התובעת לא צירפה כל ראיה על הפקדת "זכרונות הדברים" ואף בכך יש כדי לאיין

את תוקפם המשפטי, בחלוף שנים כה רבות ובהעדר עמידה ולו מינימלית בהוראות סעיף 23 לחוק הירושה.

54. **<u>שנית, ממכלול העדויות והראיות שהונחו לפני, עולה כי אף לשיטת התובעת אין המדובר בצוואה כלל ועיקר כל שכן צוואה בעל פה, ואפרט</u>**:

55. במסגרת המכתב שכתבה התובעת ביום 1.7.13, כשנתיים לאחר פטירת המנוחה, לא אוזכר דבר וחצי דבר על קיומה של צוואה. כל שנטען הוא "**דודתי המנוחה אמרה לנו שהיא ביצעה צוואה שבה גם הדירה בה התגוררנו בנוסף לנכסים נוספים יועברו לידינו לאחר חיים ארוכים**" (סעיף 9 למכתב לעיל). משמעה, אין המדובר בצוואה אלא לכל היותר לשיטת התובעת עצמה <u>בכוונה של המנוחה לעשות צוואה</u>, כוונה שלא התממשה בפועל.

56. בנוסף, התובעת חתמה על תצהירים לבית המשפט השלום בהם הצהירה כי אין לה טענות בקשר לקיומה של צוואה. בחקירתה, עומתה התובעת עם תצהירים שהוגשו על ידה במסגרת הליך הפינוי, תצהירים בהם הצהירה כי למגינת לבה המנוחה לא הספיקה לערוך צוואה וכי לכל היותר אמרה לה המנוחה כי <u>בכוונתה</u> לערוך צוואה. כך מתוך עדותה:

"<u>**עו"ד קראוס**</u>**: אני מקריא לך מבקשת הרשות להתגונן שהגשת כנגד התביעה שהוגשה כנגדך לפינוי הדירה. זה הליך שהוגש נגדך בשנת 2013 ואת כותבת, זה תיק 27614-10-13, תא"ק. את כותבת ככה, אני מקריא מסעיף 43, "אני ובן זוגי הסתמכנו על הסכמות אלו", זאת אומרת על, את מתכוונת למה שהיא הרשתה לך לגור בדירה, "ועל הרישיון והרשות שניתנה לנו על ידי המנוחה והשקענו את כל הוננו בשיפוץ הדירה שיועדה למגורינו, לבעלותנו בהמשך". עכשיו אני מצטט, "למגינת ליבנו, המנוחה לא הספיקה לערוך צוואה שתגשים את רצונה להעניק לנו את הדירה",

<u>**העדה גב' א'**</u>**: או שלא הספיקה, או שלקחו את הצוואה.**

ש: תקשיבי, תקשיבי שנייה, "את הדירה ואולם, המנוחה בימיה, מימיה לא חזרה בה מן האמור ברישיון". את בשנת 2013 כותבת בבקשת רשות להתגונן שלמגינת ליבנו, המנוחה לא הספיקה לערוך צוואה שתגשים את רצונה להעניק לנו את הדירה. אז שני דברים, א' את כותבת שהייתה לה כוונה לערוך צוואה להוריש לכם רק את הדירה. ב' את כותבת שלא הספיקה לערוך צוואה. זאת אומרת, כבר בשנת 2013, את מודיעה לבית המשפט שמבחינתך, המנוחה לא ערכה צוואה ואת לא מזכירה אפילו במילה אחת, במילה אחת את העובדה שהיא אמרה לך שהיא רוצה לתת לך את כל הרכוש.

ת: תראה, קודם כל לא, אני הסברתי לעורכת הדין שלי כל, איך שהיא כתבה את זה כנראה שהיא יודעת מה שהיא כותבת.

...

ש: אוקי? אני, אני שואל שוב, מדוע כאשר הגשת את בקשת הרשות להתגונן שחתומה בתצהיר שלך,

ת: **אז זה טעות של עורכת הדין שלי שהיא הטעתה אותי, מההתחלה היא הטעתה אותי.**

ש: **הבנתי, היא הטעתה אותך**" (עמ' 13, ש' 26-עמ' 14, ש' 27).

57. גם לאחר הגשת התובענה דנן, בחקירתה במסגרת הליך הפינוי העידה התובעת שאין צוואה בעל פה לטובתה. התובעת, עומתה גם בנוגע לעדותה בבית המשפט השלום בהליך הפינוי מספר פעמים, ותשובותיה היו מתחמקות ובלתי סבירות. כך מתוך עדותה:

"<u>עו"ד קראוס</u>: **בעמוד 96 לפרוטוקול חקירתך מה- 13 לנובמבר 19 בתביעה שהוגשה נגדך לפינויך מהדירה, את נשאלת מול שורה 20, אז את טוענת שאת יורשת של --** (צ"ל א', מכאן ואילך) **מכוח צוואה בעל פה? כן או לא? את עונה כן. שאלה, ואת הצוואה בעל פה את טוענת שהיא נתנה לך באשפוז האחרון שלך בספטמבר 2011 א'? כן או לא? תשובה, לא. שאלה, לא? תשובה, לא, ואני שואל אותך, מדוע כשנשאלת פעמיים בחקירה האם א' ציוותה לך בעל פה באשפוז מספטמבר 2011, השבת פעמיים לא?**

<u>העדה גב' א'</u>: **לא הבנתי, לא ידעתי שזה מדובר עליי. אני לא ידעתי שבכלל צוואה בעל פה היא צוואה, זה קודם כל.**

ש: **הבנתי, בסדר גמור.**

ת: **אף אחד לא הסביר לי את זה ולא אמר לי את זה.**

ש: **אבל זה כבר היה אחרי שהגשת לבית המשפט כאן צוואה בעל פה וטענת שהיא הורישה לך. אז,**

ת: **אחר כך, כשעורך דין נתנאל הסביר לי בדיוק מה מו מי, אז תפסתי את הראש שלי ואמרתי כמה אני מטומטמת...** (עמ' 17, ש' 15-1).

וכאשר הוסבר לתובעת כי חקירתה הנ"ל היתה לאחר הגשת התובענה לביטול צו קיום צוואה בהליך זה בו טענה לקיומה של צוואה בעל פה, השיבה:

"**ש:** **את הגשת את התביעה שלך לצוואה בעל פה במאי 2019. החקירה שלך הייתה ב- 13 לנובמבר 2019, זאת אומרת, החקירה שלך הייתה כחצי שנה אחרי שהגשת כבר את התביעה לבית המשפט כאן לצוואה בעל פה אז ידעת מה זה צוואה בעל פה ואני חוזר ושואל, מדוע בחקירתך בעמוד 96 לפרוטוקול נשאלת פעמיים האם את טוענת שהצוואה בעל פה נאמרה באשפוז מספטמבר 2011, את עונה פעמיים לא.**

ת: **אז אני לא זכרתי נכון.**

ש: **לא זכרת נכון, הבנתי.**

ת: **מה לעשות?**" (עמ' 17 לפרוט', ש' 26-18).

ובהמשך:

"ש:	**תקשיבי, אני שואל על, תקשיבי לשאלה, אני שואל על החקירה שלך מנובמבר 19 ואת עונה לי עכשיו למה ב- 2014 בבקשת רשות להתגונן ובתצהיר לא כתבת את כל הסיפור הזה. אני חוזר חזרה, זה שאלה, כי זו שאלה מאוד חשובה. השאלה הזאת מראה שאת בעצם, ממציאה את הכל ואני אסביר למה. אני נותן לך אפשרות להגיב.**
ת:	**טוב.**
ש:	**רק, בנובמבר 2019, חצי שנה אחרי שהגשת פה את התביעה לבית המשפט וטענת שיש, שהיא ציוותה לך בעל פה בספטמבר 2011, 3 פעמים, שתי שאלות הן האם היא ציוותה לך בספטמבר 2011, את עונה לא פעמיים, ולאחר מכן שואלים אותך אוקי, אז מתי היא נתנה לך את הצוואה בעל פה? ואת נותנת תשובה של 3 שורות בעמוד 97, מול שורה, מול שורה 4. היא כל הזמן דיברה על זה, היא כל הזמן אמרה את זה, היא נתנה את המכתב, היא נתנה את הכל, היא ביקשה מאיתנו מספרי תעודות זהות שלנו בשביל לכתוב צוואה, אני לא יודעת מה קרה,**
ת:	**טוב, בדיוק מה שקרה.**
ש:	**ואני חוזר לשאלה, איך זה יכול להיות שחצי שנה, תקשיבי לשאלה, אחרי שכבר הגשת את התביעה פה לבית המשפט וידעת מה זה צוואה בעל פה, שואלים אותך 3 פעמים מתי היא נתנה לך את הצוואה בעל פה וגם עוזרים לך ואומרים לך, את טוענת בעצמך שזה ספטמבר 2011. את אומרת לא נכון, זה לא ספטמבר ואת לא מציינת מתי.**
ת:	**אני טעיתי, אני טעיתי, אני פה טעיתי, טעיתי פה.**
ש:	**אני טעיתי, אז גם פה טעית, הבנתי, בסדר גמור"** (עמ' 18, ש' 23-, עמ' 19, ש' 10).

ובהמשך:

"עו"ד קראוס:	**בסדר. אני מפנה אותך לפרוטוקול באותו תיק של התביעה לפינוי שהוגשה נגדך, פרוטוקול מה- 1 לינואר 2015, מול שורה 8 אומר, מצהיר עורך הדין שלך לפרוטוקול בדיון שאת נוכחת בו, "אנו לא טוענים לזכויות בעלות אלא, שקיבלנו את הזכות לגור בדירה עד סוף ימי הנתבעים". זו הטענה המעוגנת במסמך. למה זו ההצהרה שלו והוא לא אומר מילה אחת גם ב- 2015 שהיא אמרה לך בעל פה שהדירה שלך,**
העדה גב' א':	**זו טעות שלהם ואני אמרתי להם את זה כל הזמן,**
ש:	**שהרכוש שלך?**
ת:	**אמרתי להם את זה,**
ש:	**הבנתי,**
ת:	**כל הזמן. הם גם התחילו איתי בצורה לא נכונה כשבאתי אליהם להתייעץ.**
ש:	**הבנתי, קודם אמרו שהם הולכים על כל התיק, פתאום נסוגו.**
ש:	**הבנתי"** (עמ' 21, ש' 33-עמ' 22, ש' 11).

58. זאת ועוד, התובעת מודה כי היא ובעלה התייעצו ונאמר להם שלא יכולים לעשות דבר, והדבר אך מחזק כי אין המדובר בצוואה על פי הוראות הדין. כך מתוך עדותה:

"ש: כן. אני מפנה אותך לבקשה שהגשת פה לבית המשפט, לביטול צו קיום הצוואה. את כותבת בסעיף 37, "יודגש בעניין זה כי עד לא מזמן, ועקב ייעוץ שגוי סברה המבקשת כי אין לה כל יכולת להוכיח את רצונה של המנוחה להוריש לה את כל רכושה". מי נתן לך ייעוץ שגוי?

ת: רוצה שמות של עורכי דין?

ש: כן.

ת: עורך דין ס' שדיבר איתך ואתה יודע את זה,

ש: אין לי מושג על מה את מדברת.

ת: כן, בטח,

ש: כן, ס', מי עוד? מי עוד?

ת: קודם כל, ק',

ש: ק', מי עוד?

ת: היה עוד אחד, רגע. רשום אצלי בבית בפנקס.

ש: הבנתי, זאת אומרת, את התייעצת עם מספר עורכי דין על הדברים שנאמרו לך על ידי המנוחה בעל פה.

ת: כן, אמרו לי שברגע שאין לי,

ש: אני שואל אם התייעצת עם מספר עורכי דין בעניין הזה במהלך השנים.

ת: כן.

ש: יופי. אז שאלה, אז קודם כל התייעצת איתם על מה שהיא אמרה לך בעל פה, הבנתי,

ת: לא במהלך השנים. מ- 2011 אחרי שהיא נפטרה התייעצתי ואחר כך, לקראת, כשקיבלתי הודעה שהיא זכתה בכל הירושה,

ש: אז גם התייעצת, הבנתי.

ת: אז גם התייעצתי.

ש: עכשיו שאלה, למה לא הזמנת את אף אחד מעורכי הדין האלה לעדות? עם כל עורכי הדין שאת טוענת שהתייעצת איתם, למה לא הזמנת אף אחד מהם לעדות?

ת: אף אחד לא הציע לעשות את זה" (עמ' 20, ש' 21 – עמ' 21, ש' 16).

59. אשר על כן, מכל האמור לעיל, המסקנה המתבקשת היא כי אין ולא נערכה כל צוואה לטובת התובעת ובעלה כל שכן צוואה בעל פה. הדברים נלמדים באופן מפורש מעדותה של התובעת וכן מהעובדה כי התובעת קיבלה ייעוץ בזמן אמת בו נאמר לה כי אין לה כל עילה תביעה בגינה יכולה להתנגד לקיום הצוואה שהגישה הנתבעת (כאן).

<u>סתירות ותמיהות נוספות בתביעת התובעת</u>:

60. למעלה מן הצורך, אציין כי עצם העובדה שהמנוחה הוכרזה כחסויה וניתן לגביה צו אפוטרופסות ביום 16.2.11, אינה מעידה על העדר כשירותה של המנוחה לערוך צוואה. בניגוד לטענת התובעת, בהליכים שהתנהלו לפני דבר היות המנוחה חסויה היה ידוע לכל הצדדים ואף ניתנה אפשרות לעיין בתיק אפוטרופסות (ר' החלטה בדיון מיום 2.3.196). כן, ניתן צו נרחב לגילוי מסמכים רפואיים כך, שמלוא התמונה עמדה בפני היורשים על פי דין בהליך הקודם.

61. עם זאת, לענייננו, טענותיה של התובעת בדבר העדר כשרותה המשפטית של המנוחה לא זו בלבד שאינן עולות בקנה אחד, אלא שהן אף סותרות זו את זו. מצד אחד היסוד עליו משתיתה התובעת את תביעתה היא קיומה של צוואה בעל פה של המנוחה לטובתה ולטובת בעלה, צוואה שניתנה על ידי המנוחה, לטענת התובעת בימי אשפוזה של המנוחה בבית החולים בספטמבר 2011 טרם פטירתה. מהצד השני, טוענת התובעת כי קיים ספק ביכולתה של המנוחה לצוות את רכושה לתובעת בהתאם לצוואה שקוימה ע"י ביהמ"ש.

62. בנסיבות אלו, לא ברור כיצד התובעת יכולה מחד לטעון לקיומה של צוואה על פה לטובתה באותו פרק זמן שבו נערכה הצוואה בעל פה לטובת התובעת (ספטמבר 2011) ומאידך לטעון כי המנוחה לא היתה כשירה לערוך צוואה בעל פה לטובת הנתבעת.

63. כל האמור לעיל, מעיד על מופרכות גרסתה של התובעת ועל כן שאין ליתן אמון בדבריה.

<u>התנהלות התובעת בחוסר תום לב</u>:

64. לא ניתן לסיים את פסק הדין מבלי להתייחס להתנהלותה של התובעת בהליך זה בחוסר תום לב ותוך הכמנת פרטים ועובדות מהותיות מעיני ביהמ"ש. התובעת לא אמרה אמת בפני ביהמ"ש עת טענה כי ידעה על ההליכים המשפטיים המתקיימים בעניין הירושה רק בשנת 2017 וזאת בניגוד למכתב שהוגש לתיק ביהמ"ש עוד ביום 1.7.13. התנהלות זו של התובעת הולידה הליך ארוך ומיותר בביהמ"ש. כמו כן, התובעת ניהלה את הליך מתוך ידיעה ברורה כי אין לה מה להפסיד מניהול ההליך שכן גם אם ייפסקו כנגדה הוצאות, היא לא תשלמם. כשנשאלה על כך, ענתה: "**ש. זאת אומרת כל סכום שבית המשפט יפסוק פה ממילא אין לכם מאיפה לשלם. ת. נכון**" (עמ' 11, ש' 5-4). יתר על כן, גם עיתוי הגשת התביעה דנן בסמוך לסיום ההליכים המשפטיים בהליך הפינוי הינו תמוה ומלמד כי התובעת ניסתה לייצר "רשת ביטחון" למקרה שבו תתקבל תביעת הפינוי וזאת באמצעות יצירת תביעה לביטול צו קיום צוואה "יש מאין" כשהיא אוחזת בטענות סרק שנוצרו לאחר קבלת ייעוץ משפטי ובשיהוי ניכר של 8 שנים. התנהלות חסרת תום לב זו מתחזקת בפרט משהוכח כי לתובעת עמדה הזדמנות למצות את זכויותיה הדיוניות לפני שנים רבות ולנקוט בכל הליך בקשר לקיום הצוואה, אולם בחרה משיקוליה שלה שלא לעשות כן.

65. בנסיבות אלו, לנוכח התנהלותה החריגה של התובעת מצאתי לנכון בנסיבות דנן לפסוק לחובתה גם הוצאות לטובת אוצר המדינה, וכך אני מורה.

סוף-דבר:

66. בנסיבות אלו, מכל הטעמים שפורטו לעיל – אני מורה כדלקמן:

א. התובענה לביטול צו קיום הצוואה שניתן ביום 14.5.17 - נדחית.

ב. לנוכח התוצאה ולנוכח התנהלותה חסרת תום הלב של התובעת בהליך זה והכמנת פרטים מהותיים מעיני ביהמ"ש אשר הולידו הליך ארוך ומיותר, אני מורה כי התובעת תשלם לנתבעת את הוצאות ההליך בסך 30,000 ₪ וכן הוצאות לטובת אוצר המדינה בסך 5,000 ₪ וכל זאת בתוך 30 ימים מהיום שאם לא כן – יישא התשלום הפרשי הצמדה וריבית ממועד החיוב ועד התשלום בפועל.

ג. ניתן לפרסם בהשמטת פרטים מזהים.

67. המזכירות תמציא את פסק הדין לב"כ הצדדים ותסגור את התיק.

ניתן היום, י' תמוז תשפ"א, 20 יוני 2021, בהעדר הצדדים.

ורד שביט פינקלשטיין, שופטת